

N:o 111.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 maj 1896.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

*Riksdagen skrifvelse till Konungen, i anledning af väckta motioner
angående ändrade bestämmelser rörande afgäld från jord-
afsöndringar.*

(Lagutskottets utlåtande n:o 76.)

Till Konungen.

Vid innevarande Riksdag hafva enskilde motionärer gjort framställningar om ändrade bestämmelser rörande afgäld från jordafsöndringar till lindring uti de innehafvaren af en afsöndring åliggande förpligtelser. Man har framhållit, att stadgandet i 4 § mom. 1 i kongl. förordningen angående hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 augusti 1881 att »å jord, som från hemman eller lägenhet afsöndras, skall årlig afgäld läggas i spanmål eller annan lämplig räntepersedel, och må den afgäld ej vara mindre än att den motsvarar hvad af hela hemmanets eller lägenhetens räntor och öfriga allmänna utskylder, vid jemförelse af egornas storlek och beskaffenhet, å den afsöndrade jorden belöper», hvilket stadgande för sin tid varit fullt lämpligt och ledt till en rättvis fördelning af skattebördorna mellan egarne af afsöndrade jordlägenheter och innehafvarne af de stamhemman, från hvilka afsöndringarna skett, hade efter de betydande förändringar, som sedermera inträdt i grunderna för räntors och allmänna utskylders utgörande,

upphört att vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande. Till följd af de beslut, som fattades af 1892 års urtima Riksdag, hade nemligen de å viss jord hvilande grundskatterna redan till icke obetydlig del blifvit afskrifna och komme att inom en ganska snar framtid helt och hållet afskrifvas, hvarjemte rust- och rotehållsbesvären samtidigt och efter hand väsentligen lindrades, derigenom att ersättning lemnas för deras utgörande. Dertill komme, att åtskilliga allmänna utskylder, såsom för tingshus- och prestgårdsbyggnad, numera icke fördelades efter hemmantalet, utan efter det fastigheterna åsatta taxeringsvärdet, hvarigenom en rättvisare fördelning af utskylderna ernåtts.

Alla dessa skattelindringar hade emellertid endast kommit egarne af den i mantal satta jorden till godo. De numera öfverallt i landet talrikt förekommande innehafvarne af afsöndrade jordlägenheter eller »odelstorp», såsom de kallas i vissa trakter, särskildt i Jemtland, hade deremot icke i någon nämnvärd mån kommit i åtnjutande af de med de berörda skatteregleringarna förenade fördelar. Deremot hade egarne af afsöndrade lägenheter, genom under de senare åren vidtagna ändringar i grunderna för utskylders utgörande, fått sig betydligt ökade skatter pålagda, i ty att de förutom den lägenheten åsatta afgälden, hvilken fortfarande utginge ofkortad, vore underkastade alla de utskylder och besvär, hvilka enligt nu gällande bestämmelser utgå efter fastighet åsatt taxeringsvärde.

Riksdagen är af den mening, att rättvisa och billighet påkalla en omgestaltning beträffande stadgade afgälder af det inbördes förhållandet emellan stamhemman och derifrån afsöndrad jord, och får förden skull anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagstadgande, huru för afsöndrad lägenhet må vinnas nedsättning i faststald, till stamhemmanet utgående afgäld för hvad som, med undantag af väghållningsbesväret, må anses motsvara hvad å lägenheten belöpt af grundskatter samt öfriga allmänna utskylder och besvär, som stamhemmanet haft att utgöra, men hvilka dels numera upphört eller enligt fattade beslut komma att upphöra, dels tillförene utgått efter mantal, men numera utgöras efter annan grund.

Stockholm den 13 maj 1896.

Med undersåtlig vördnad.
